

Druhý zálet luňce šedého (*Elanus caeruleus*) do jižních Čech

Second record of black-winged kite (*Elanus caeruleus*) in South Bohemia

Václav Míkesh⁽¹⁾ • Michal Jakubec⁽²⁾ • Jan Havlíček⁽³⁾

Abstract: A dead immature black-winged kite (*Elanus caeruleus*) was found at Trhové Sviny (48°50'51.6"N, 14°38'56.6"E, Czechia) on 4th April 2022. The autopsy showed it was a female, which was most probably electrocuted. The black-winged kite is a rare vagrant to Czechia. Until 2022 only ten records were approved by the Czech Rarities Committee. The mounted specimen of the bird was added to the vertebrate collection of the Museum of South Bohemia in České Budějovice. Additionally, some of the birds' tissue has been preserved for possible molecular analyses.

Key words: Accipitridae, birds of prey, *Elanus caeruleus caeruleus*, museum, nomadic, vagrancy.

Areal luňce šedého (*Elanus caeruleus* Desfontaines, 1787) zahrnuje afrotropickou a indomalajskou zoogeografickou oblast, odkud v malé míře zasahuje i do australské a palearktické oblasti (Hudec & Štátný 2005). V Evropě bylo hnízdění tohoto dravce poprvé zjištěno v roce 1944 v Portugalsku a od té doby druh kolonizoval většinu Iberského poloostrova a jihozápadní Francii (Ławicki & Perlman 2017, Barbaro et al. 2020). V oblasti nacházející se severovýchodně od pravidelných evropských hnízdišť v uplynulých desetiletích dramaticky přibýlo zjištěných záletů luňců (Grangé 2012, Ławicki & Perlman 2017). Pozitivní populační trend luňce šedého je dobře zdokumentován ve Francii, kde se v průběhu let 2005–2020 hnízdí populace zvětšila 50× (Issa 2021). Faunistická komise České společnosti ornitologické ke konci roku 2022 eviduje deset záletů luňce šedého do České republiky, z čehož ale osm pozorování spadá až do posledního desetiletí (Vavřík et al. 2019, 2022, FK ČSO 2023). V Čechách byl druh doposud zastížen 3× (Vavřík et al. 2019, 2022). Nejprve se v období 23. 9. – 22. 10. 2003 zdržoval 1 ex. na česko-rakouském pomezí při obci Tichá (CK) v Jihočeském kraji (Jelínek & Šimek 2004, Krieger et al. 2004). Dvě následná pozorování pocházejí z Plzeňského kraje. 31. 12. 2016 byl 1 ex. zaznamenán u Damnova (TC) a ve dnech 11. a 12. 9. 2021 se zdržoval 1 ex. u Chotěšova (PJ) (Vavřík et al. 2019, 2022). Cílem příspěvku je zveřejnění nálezu uhynulého luňce šedého v Jihočeském kraji, který představuje čtvrtý záznam tohoto dravce pro Čechy. Při zoologickém zpracování kadáveru a jeho preparaci byly získány doplňující poznatky, které jsou odpovídajícím způsobem diskutovány.

Nález:

Luněk šedý (*Elanus caeruleus*) – samice 2K (pitva); Trhové Sviny – rybník Brigádník; 48°50'51,6"N, 14°38'56,6"E; 460 m n. m.; 7153db; 4. 4. 2022; leg. K. Šnokhaus; coll. Jihočeské muzeum v Českých Budějovicích (tkáňový vzorek & dermoplastický preparát, Obr. 1); pozorování bylo akceptováno Faunistickou komisí ČSO pod č.j. 5/2022.

Biometrické údaje: váha = 190 g; rozpětí křídel = 820 mm; délka křídla = 256 mm; délka ocasu = 136 mm; délka běháku = 33,5 mm; délka zobáku k opeření = 18,5 mm.

¹⁾ Jihočeské muzeum v Českých Budějovicích, Dukelská 242/1, CZ – 370 51 České Budějovice, e-mail: mikes@muzeumcb.cz

²⁾ Výškovice 34, CZ – 743 01 Bílovec, e-mail: jakubec.vyskovice@seznam.cz

³⁾ Krajský úřad Jihočeského kraje, Odbor životního prostředí, zemědělství a lesnictví, B. Němcové 49/3, CZ – 370 01 České Budějovice, e-mail: janhavlicek.cz@gmail.com